Administrasjonen svarer på spørsmål som har kommet opp i politisk behandling i komité for Oppvekst 21.09.26 og Formannskap den 30.09.26. angående sak om framtidig organisering av oppvekstområdet i Søndre Land kommunen.

1. Hva innebærer alternativ 0 i praksis – ikke bare organisatorisk, men for innhold og kvalitet?

Alternativ 0 er ikke en videreføring av dagens tilbud. Oppvekstområdet må håndtere om lag 12,5 millioner kroner i redusert ramme fram mot 2030 dersom dagens struktur opprettholdes. Dette tilsvarer om lag 12 årsverk fordelt på Tidlig innsats og familie og Opplæring og inkludering.

Konkret kan det pekes på følgende konsekvenser hvis det ikke gjøres endringer:

- redusert bemanning i skole og barnehage
- færre delinger av klasser (særlig gjelder dette praktisk estetiske fag og organiseringen med mindre grupper i norsk og matematikk (såkalt «Noma») på ungdomstrinnet
- mer sammenslåtte elevgrupper (eksempelvis 1. og 2. trinn)
- redusert svømmeopplæring
- reduksjon eller avvikling av Trygg Oppvekst-programmet
- reduksjon i spesialpedagogisk team barnehage
- reduksjon av forebyggende tjenester og støttetjenester
- mindre kapasitet i skolemiljøteam, familieteam og tverrfaglige team.

Rammene i dag ligger omtrent akkurat på nasjonale normkrav. I tillegg vil ikke-lovpålagte og forebyggende funksjoner vil være særlig utsatt. Dette vil kunne svekke tiltakene som er etablert rundt tidlig innsats og på lengre sikt bidra til økte behov og kostnader blant annet i barnevernet.

Administrasjonen vurderer det som vanskelig å opprettholde dagens kvalitetsnivå dersom to barneskoler videreføres, samtidig som det økonomiske nedtrekket gjennomføres.

Det vises for øvrig til saksframlegget (kp 3.5) for en mer detaljert gjennomgang rundt dette spørsmålet.

2. Hva består den beregnede innsparingen ved sammenslåing av Fryal og Odnes faktisk av?

Innsparingsområde	**Beløp**
Årsverk/bemanning	ca. 4,9 mill.
FDV/bygningskostnader	ca. 3,0 mill.
Ledelse/administrasjon	ca. 1,0 mill.
Sum	ca. 8,9 mill.

Det understrekes samtidig at beregningene har noen usikkermomenter som er vanskelig å tallfeste per nå:

- Det kan komme overgangskostnader som bør tas hensyn til.
- Det kan komme kostnader ved overtallighet.
- Det vil komme kostnader for å sikre en god overgangsprosess.
- Det vil være restkostnader dersom Odnes skole ikke avhendes som forutsatt.

  Den klart største gevinsten oppnås dersom kommunen både flytter elevene og samtidig selger bygget. Dette vil eliminere årlige driftskostnader på om lag 1,1 millioner kroner, frigjøre vaktmesterressurser og redusere framtidige investerings- og vedlikeholds forpliktelser betydelig.

  Alternativet med flytting av kun mellomtrinnet vurderes å gi begrensede besparelser for bygg- og eiendomsdriften, da hoveddelen av drifts- og vedlikeholdskostnadene vil bestå.

3. Hvor robust er forutsetningen om salg eller avhending av Odnes skole?

Bygg- og vedlikeholdsavdelingen bekrefter at den klart største gevinsten oppnås dersom kommunen både flytter elevene og samtidig selger bygget.

Hvis kommunen fortsatt eier bygget, vil den fortsatt ha kostnader til:

- oppvarming
- forsikring
- tilsyn
- brannvern
- teknisk drift
- vedlikehold
- frost- og fuktsikring.

Markedet for salg vurderes som mulig, men usikkert ut en vurdering av at det er et begrenset kjøpermarked og at det er teknisk oppgraderingsbehov. Det planlegges en ekstern takst før konklusjoner om salgssum trekkes.

4. Hva blir de reelle konsekvensene for transport og SFO?

Transport

Innlandstrafikk anslår at ordinær skoleskyss vil bli rundt 400 000 kroner dyrere enn i dag. Samtidig forventes omtrent tilsvarende reduksjon i kommunale skyssvedtak. Administrasjonens vurdering er derfor at netto kostnad blir tilnærmet lik dagens nivå.

SFO

Fryal hadde:

- 102 barn i SFO i 2025
- 90 barn i SFO i 2026

Ved sammenslåing anslås:

- 110-115 barn i perioden 2027-2030.

Administrasjonen anslår samtidig:

- økt bemanningskostnad på ca. 0,6 millioner kroner årlig.

5. Hva er det reelle alternativet dersom Trevatn barnehage beholdes?

Administrasjonen understreker at kommunen uansett må redusere antall barnehageplasser fordi barnetallene går ned.

Reelle alternativer er:

- redusere en avdeling i Hov
- redusere kapasitet i Grettegutua
- beholde kapasiteten og finne innsparingen andre steder.

Administrasjonen peker imidlertid på at:

- årsverk må tilpasses barnetallet uansett
- Trevatn har høyere kostnad per plass
- fleravdelingsbarnehagene driver adskillig mer fleksibelt og kostnadseffektivt.

6. Hva vet vi faktisk om framtidig etterspørsel etter Trevatn barnehage?

Trevatn barnehage har:

- historisk hatt 14-16 plasser fylt
- Per dags dato 8 barn, 12 plasser som innebærer to ledige plasser
- De fleste barna kommer fra Trevatn og Østbygda.
- Administrasjonen vurderer framtidig søkning som usikker, men antar at beleggstallene kan bli om lag på dagens nivå.

Det vises for øvrig til saksframlegget (kp 3.7 Samfunnsmessige konsekvenser) for en mer detaljert gjennomgang rundt hva erfaringstall rundt flytting, pendling, bosettingsmønster og regionalt arbeidsmarked kan ha av betydning for spørsmålet.

7. Er bemanningen ved Trevatn barnehage tilstrekkelig robust?

Administrasjonen understreker at:

- dagens modell er lovlig og pedagogisk forsvarlig
- modellen er vanlig for en-avdelingsbarnehager
- det er gjennomført risikoanalyse
- det finnes detaljerte beredskapsplaner.

Samtidig bekreftes det at:

- én ansatt er alene fra 06.30-08.00
- én ansatt er alene fra 15.30-16.30.

Dette betyr at driften vurderes som forsvarlig, men samtidig mer sårbar enn større barnehager.

8. Hvordan ser totalbildet ut når Oppvekst ses sammen med resten av kommuneøkonomien?

Administrasjonen viser til rapporten fra KS Konsulent og saksframlegget som viser:

- betydelig nedgang i antall barn fram mot 2030
- betydelig vekst i antall eldre over 80 år
- økende behov innen mestring og velferd
- økende kamp om arbeidskraft og kompetanse.

Å ikke gjøre strukturelle grep vil få store konsekvenser for kommunens samlede økonomi.

9. Hvilke konsekvenser får det å flytte sluttbehandlingen?

Administrasjonens vurdering er at det ikke foreligger noen rettslige, administrative eller økonomiske konsekvenser ved å flytte sluttbehandlingen fra oktober til november/desember.

Samtidig gjøres det oppmerksom på at kommunedirektørens budsjettforslag da vil foreligge (Presenteres 21. oktober), og at dette vil baseres på innstillingen i kommunedirektørens innstilling i saken om oppvekst-området.

Oppsummert

Basert på gjennomgangen av spørsmålene framstår tre forhold som særlig sentrale:

1. **Alternativ 0 er et reelt nedskjæringsalternativ**, ikke et alternativ for å bevare dagens kvalitet.
2. **Innsparingen ved sammenslåing er dokumentert som bruttoeffekt, men nettoeffekten er fortsatt ikke mulig å fullt ut synliggjøre**, særlig knyttet til SFO, overgangskostnader og restkostnader bygg ved manglende avhending.

3. **Spørsmålet om Trevatn barnehage handler i stor grad om kostnad per plass og robusthet i drift**, ikke bare om barnetall.